

Kultuuripäevad Bonnis

Saksamaa ja teiste lähemate riikide eestlased pidasid Bonnis Annabergi majas 13.–15. märtsini kultuuripäevi, kuhu Eestist sõitis põnevaid külalisi – kirjanik Jan Kaus, laulja Jaan Pehk, dokumentalist Jaan Tootsen, Juku-Kalle Raid ja folkbänd Trad. Attack.

Organisatsioon Eesti Ühiskond Saksa Liitvabariigis on baltlaste ühingu kuuluvas Annabergi majas kultuuripäevi ja teisi üritusi korraldanud juba aastakümneid, kuid kolm aastat tagasi said kultuuripäevad sisse uue hoo, kui neid asus korraldama Mainzis elav kunstnik Eha Salla, kellega tänava liitus Trieris elav muusikaõpetaja ja kultuurikorraldaja Anneli Aken.

Annabergi majaga juba lapsest peale seotud olnud abielupaar Raimond ja Lea Leitaru on seal korraldatud üritustel käinud üle 40 aasta, alates skaudi- ja gaidimalevatest kuni Annabergi kabelis peetud pulmade ja laste ristimiseni.

“Kultuuripäevadel käime 1970. aastate lõpust järjepidevalt,” lausub Lea Leitaru. “See on meie jaoks alati eriline ja pidulik kohtumine ning me tunneme end siin koduselt.”

Üheksa aasta eest Kölni kolinud Margit Moossen ei tunne end väliseestlasena, vaid eestlasena, kes elab Saksamaal. “Võiksin ka sama hästi Lasnamäel elada,” muigas Moossen. Kultuuripäevadel on naine käinud kaheksa või üheksa aastat.

“Olen nii palju Eestiga seotud, et tulen siia inimestega kohtuma ja loenguid kuulama, mul pole vaja Eestit “nuusutada”. Esinejaid ma sageli ei tea, aga tahan nendega meelsasti tutvuda ja nende vaateid kuulda,” lausub Moossen. Viimaste aastate põnevamatest esinejatest tõi naine esile Eesti Kaitseväge juhatajat Riho Terrast ja Rakvere endist linnapead Andres Jaadlat, kes presenteeris huvitavalt oma linna.

Korraldaja Eha Salla käis Annabergis juba 1990. aastate alguses, kui suur saal oli veel vanema põlvkonna eestlasi täis, kuid juba lisandus esimene postsovetlik üliõpilaste seltskond. “Tollal võeti kultuuripäevadele vastu nii palju rahvast, kui mahtus, ka põrandale magama nagu silgud pütis,” meenutas Salla. “Sel ajal oli tunda, kuidas kaks erinevat olemist kogemust omavahel põrkusid.”

Kui Salla 2011. aastal uuesti kultuuripäevadele tuli, polnud prog-

Folkansambli Trad. Attack ja laulja Jaan Pehki ühislaul kutsus kultuuripäevaliste seas esile tormilised ovatsioonid.

ramm halb, kuid kohal oli vaid paar-kümmend huvilist.

“Vanasti oli see ju ometi kuum üritus, kuid siis tundus, et ühing on nagu salaorganisatsioon – Saksamaa on eestlasi täis, kuid keegi ühingu ega selle üritustest midagi ei tea,” selgitas Salla põhjust, miks ta pärast seda kultuuripäevade korraldamise ja interneti, eelkõige Facebookis, reklaamimise enda peale võttis.

“Kui hakkasime 2012. aastal teema Frankfurdi Eesti kooli, tekkis palju huvitavaid ideid, mida nii väikeses ringis teha ei saanud, kuid mida sai rakendada ülesaksamaalisel üritusel. Tahtsin kokku panna nii hea programmi, et oleks põhjust üle Saksamaa kokku sõita, ja et välismaal elavad eestlased saaksid jälgida Eestis olulisi teemasid.”

Tänavu tuli suurt huviliste arvu arvestades Salla sõnul vastu võtta poliitiline otsus, et kuigi lapsed on tere- tulnud, oodatakse kultuuripäevadele eelkõige täiskasvanuid, sest Annabergi maja ööbimiskohtade arv on piiratud ja tänavused 95 kultuurihuvilist täitsid ka suure saali pilgeni.

“Eesti lastel on Saksamaal eesti koolid ja muud üritused, midagi võiks olla ka täiskasvanutele,” sõnas Salla.

Selle, nagu ka eelmiste aastate esinejate valikul lähtus Salla põhimõttest, et midagi huvitavat oleks igale sihtgrupile ja samas mahuks tänavuse kontseptsiooni alla – hirm, mis eest-

lastes varitseb, kuidas olla ja jääda elu ning teha poliitilisi valikuid.

Äsja Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhinna pälvinud kirjanik Jan Kaus, kelle esinemist paljud osalejad pidasid kultuuripäevade tipphetkeks, ütles, et ta peab end Valdur Mikita väikeseks mesilaseks: “Mulle kui kirjanikule on keelest olulisem eesti maastik, ma ei suuda ilma sellela elada, olen kohatundlik kirjanik. Kirjutada keeles, mida räägitakse aina vähem, tekitab eksistentsiaalset hirmu, aga eesti maastik kergendab ja rahustab seda.”

Kaus pole seni oma raamatuid e-raamatutena välja andnud, sest ta eelistab paberraamatut, selle ja iga kodu spetsiifiliste lõhnade segunemist, samuti meeldib talle oma raamatutesse märkmeid teha. Kui aga Saksamaa eestlased kurtsid, et paberraamatuid on harva Eestis käijatel raske kätte saada, lubas ta ka välismaal elavatele eestlastele mõeldes e-raamatute välja andmise võimaluse üle järele mõelda.

Kaaskorraldaja Anneli Aken valis kultuuripäevadele esinema muusikud. “Jaan Pehki olen ammu tahtnud Luksemburgi ja Brüsselisse esinema kutsuda, aga seni on kalender alati täis olnud,” lausub Aken, kes on loonud Pehki sõnadele mitu lastelaulu. “Trad. Attacki kuulsin umbes aasta tagasi Tartu Folgiklubis ja mulle tundus, et see on nii õige asi, mida nad teevad suure pühendumisega.”

Trad. Attacki liikmed olid väliseestlaste soovast vastuvõttust puudutatud. Bändi liige Jalmar Vabarna ütles, et kontsert oli ootamatult tore. “Mõtlesin enne, et inimesed on ehk pärast pikka loengupäeva väsinud.”

Sandra Sillamaa täiendas: “On väga hea, et välismaal püütakse omavahel suhtlust elavana hoida ning tuuakse Eestist aktuaalseid esinejaid, et nendega kursis olla, nagu meie verivärske bänd, mis on juba muusikaauhindu saanud, aga ka huvitavaid esinejaid nagu Jan Kaus või Jaan Pehk.”

Üheskoos vaatasid kultuuripäevalised Jaan Tootseni dokumentaalfilmi “Uus Maailm”, mille järel režissöör küsimustele vastas.

“Ma olen üritusest lapselikus vaimustuses, see on erakordselt äge – oleks nagu suguvõsa kokkutulekul,” sõnas Tootsen. “Siia on valitud väga hea esinejate koostus ning ma tundsin end suurepäraselt – kuulajad olid väga sõbralikud, nii et ma ei läinud krampi.”

Tootsen lausub, et on sümboolselt ilus kuulda eesti keelt kusagil Saksamaal Bonni metsade vahel. “See on hea, hoitud tunne,” ütles dokumentalist. “Siin on koos erinevad inimesed ja maailmad, kuid paljudega rääkides on tunne, nagu tunneks neid juba ammu ja kohtuks oma venna või õega. Seda, et eestlaste sugulus on liitev, Eestis nii ei tajugi, vaid just siis, kui oled sealt väljas.” **Kristiina Vaarik**

1 Kultuuripäevad Bonnis

2 Toimetaja veerg

Sihimärk: Eesti

Kultuur.info ootab kultuuriürituste arvustusi

3 Eesti Kongressi tähendusest

Välisesindustes andis hääle 1094 valijat

Lühidalt

4 Hamburgis arutleti vabariigi aastapäeva eel riigikaitse teemal

Eesti Vabariigi 97. aastapäeva tähistamine Berliinis ja Hamburgis

EV 97 Karlsruhe

5 Eesti koolide õpetajad kohtusid Luksemburgis Emakeelepäevadel

6 Euroopa Eestlaste Koori talvine laululaager Annabergis

Ilon Wiklandi esimene suurnäitus Saksamaal

Kohtumine bariton Lauri Vasaraga Hamburgis

7 Elavad filmipildid Baierimaal

Eduard Vilde – esimene Eesti saadik Berliinis

8 Pilk ette

Eesti Rada 70 – EÜSLi sügispidu-simman

Põhjalik ülevaade Eesti riigipeadest

EstDocs avas VII lühifilmide konkursi

Uus eesti mängufilm “1944”

Viimane veerg

Kirjanik Jan Kaus pani kuulajad eesti kultuuri tuleviku üle mõtlema.

Kultuuripäevade korraldajad Anneli Aken ja Eha Salla EÜSLi esimehelt Maie Kisis-Vainumäelt tänulilli vastu võtmas.

Fotod: Frank Rockstroh

Jaan Tootsen tutvustas oma filmi “Uus Maailm”. Foto: Kristiina Vaarik

Toimetaja veerg

Napi lumega talv möödus Eestimaal suuremate külmalaineteta ja seetõttu mõnevõrra väiksemad küttearved säästsid eestimaalaste rahakotte. Juba on õhus tunda kevadet. Kevaditi on inimeste hinges isemoodi ootust ja ärevustki, sest just see aastaaeg pakub sageli ootamatu, üllatust ning sageli ka uut... Tänavune varajane kevad on pakkunud meile sooja ja päikesepaistet. 18. märtsil oli riigi ilmateenistuse andmeil mõnes Eestimaa paigas koguni 17 plusskraadi, mis on sel kuupäeval vähemalt 150 aasta rekord.

Uuendusi on oodata ka meie riigijuhtimises. Märtsi alguses selgus, kes osutus valituks XIII riigikogu korralistel valimistel. Sel kevadel uueneb umbes kolmandik riigikogu koosseisust. Kõige rohkem on uusi nimesid Reformierakonna nimekirjas kandideerinute seas – koguni kümme. Märtilise tähendusega on ka see, et kui 2011. aasta valimistel ületas 5protsendilise valimiskünnise n-ö neli suurt (Reformierakond, Keskerakond, Isamaa ja Res Publica Liit ja Sotsiaaldemokraatlik Erakond), siis tänavused valmistulemused näitavad, et rahvas ootab ka Eesti riigi juhtimises värskeid tuuli. Vabaerakonda ja Eesti Konservatiivset Rahvaerakonda (vastavalt 8 ja 7 kohta riigikogus) võib pidada nende valimiste suurimateks võitjateks. Kuid mida rohkem osalisi, seda raskem on jõuda ka kokkulepeteni. Juba mitu nädalat kestnud koalitsioonikõnelused ei ole siiani andnud tulemusi läbirääkimiste sõlmküsimustes. Vabaerakond on arvamusel, et erakonna jaoks olulised küsimused jäävad Reformierakonna poolt piisava tähelepanuta, erakonna juhi Andres Herkeli sõnul aga ei andnud valija neile mandaati vaid "pisi-kesi kosmeetiliste muudatuste" jaoks. Ühel meelel ollakse aga kõige tähtsam – kulutused riigikaitsele peavad olema vähemalt 2%, liitlaste kohalolek Eestis peab olema püsiv ning rakendada tuleb laiapõhjalist riigikaitse arengukava. Kaunist kevadet ja positiivset mõtlemist!

Karin Aanja

Alates sellest aastast võimalus tellida ka lehe PDF-versiooni!
2015. aastast on võimalus ajalehte Eesti Rada tellida ka PDFina arvutis või muus nutiseadmes lugemiseks. PDF-versioonil on värvilised fotod ja selle aastatellimus on soodsam kui paberväljaandel. Vormista tellimus kas endale või sõbrale (20 eurot/aasta) juba nüüd, saates vastava sooviga kiri aadressile EestiRada@yahoo.de.

EESTI RADA

Eesti Rada
Eesti Ühiskond Saksas Liitvabariigis häälekandja
Vanim väliseesti väljaanne
Asutatud 1945. aastal

Peatoimetaja/Chefredakteur: Karin Aanja
Tellimine/Abonnement: Aastatellimus Euroopas 25 EUR
Vastutav toimetaja Saksamaal/Verantwortlicher Redakteur Deutschland: Maie Kisis-Vainumäe
Väljaspool Euroopat 28 EUR
Tudengitele 15 EUR

Maie Kisis-Vainumäe
Eesti Raja konto: Estnische Volksgemeinschaft in der BRD
Kaastöötaja/Mitarbeiter: Konto nr: IBAN: DE64200700240440011504
Toimetus Saksamaal/Redaktion Deutschland: BIC/SWIFT: DEUTDEDBHAM
EESTI RADA
Maie Kisis-Vainumäe
In der Gracht 10
D-51105 Köln
tel: 0221/83 47 03
faks: 0221/830 31 03
e-mail: EestiRada@yahoo.de

Kuulutused, reklaam/Anzeigen, Reklame: 1,00 EUR/cm²
alates 50 cm² – 0,80 EUR/cm²
alates 100 cm² – 0,70 EUR/cm²
alates 200 cm² – 0,60 EUR/cm²
üle 300 cm² – 0,50 EUR/cm²

Toimetus Eestis/Redaktion Estland: Karin Aanja
Lille 6, 75201 Aruküla
Raasiku vald, Harjumaa
tel: (+372) 53 929 684
Küljendus: Karin Aanja
Trükikoda: Bookmill, Tartu

Toimetus jätab endale õiguse toimetada ja lühendada kaastöid ning kirju nende selguse huvides. Avaldatud artiklite sisu eest vastutavad allkirjutatud.

Sihtmärk: Eesti

Suursaadik Tiit Matsulevitši kõne Karlsruhe

See, mida me näeme praegu Ukrainas, pole kodusõda ega lokaalkonflikt. Sisuldasa on tegemist "tsivilisatsioonide kokkupõrkega", mida Samuel Huntington juba paarikümne aasta eest ennustas.

Sõjasündmused Ukrainas ja Putini režiimi rünnak Euroopa korraks on aina enam sundinud küsima: mis saab edasi? Kes on järgmine? Kui ohustatud on Balti rahvad? Mida õieti tahab Kreml? Viimasele küsimusele on Putin nii oma tegude kui ka avalike ülesastumistega andnud piisavalt selge vastuse: esiteks, Moskva otsene kontroll seal, kus räägitakse vene keelt ja usutakse õigeusku, kui selleks ka piire väevõimuga nihutada tuleb. Teiseks, Venemaa kui määrav mõjutegur kogu endise Nõukogude Liidu aladel. Kolmandaks, Venemaa taastuv võimekus olla nii regionaalne kui ka globaalne tegija kõigis maailma asjus. Tegelikult pole neis eesmärkides ju midagi uut. Küll aga uuendatakse meetodeid ja vahendeid.

Sügaval nõukaajal läände karunud vene geibiit Juri Bezmenov väitis meediale, et kurikuulsas KGB peaüksus välismaal pole teips mitte spionaaž. See hõlmavat vaid 15% kogu ressursist. Ülejäänud 85% on rakendatud mõjutustegevusse, strateegiasse, mille siht on võita vastane sõjata. Selleks on tarvis kõigepealt muuta tema arusaamisest reaalsusest, siis meelsust ning moraali ja viimaks, kõrgemas pilootaazis, panna ta uskuma ja tegutsema endale meelepärastel viisil. Seejuures on sihtmärk veendunud, et kaitseb kõrgemaid väärtusi, ühishuve ja maailmarahu, ühesõnaga – talitab õigesti. Demokraatlikus liberalismis on kõigele võimalik sõnastada põhjendusi, mis kohemaid leiavad toetajaid. Vaba ühiskond on salliv ja pluralistlik.

Bezmenov mõnab, et need protsessid toimuvad aeglaselt, on kõike muud kui dünaamilised, tagasilöövide tõenäosusest rääkimata. Ometi väärub mäng küünlaid ja temasse pandud rasket raha. Tavapärased sõjapidamisviisid ei kao kuhugi, nende risk – nagu näitavad Vene agressioonid Gruusias ja Ukrainas – püsib soovmõtlemise kiuste kõrge. Kuid tunnistagem, et võimalus valitseda väeta, juhtida käsuta, ära olles ikka kohal olla, on tänases maailmas tunduvalt ahvatlevam.

Putini tunnustuse Nõukogude Liidu varisemisest kui 20. sajandi suurimast geopoliitilisest katastroofist, millest sai vene inimese tragöödia, ei tähenda veel, et Venemaa peaks tankide ja kahurite väel üritama "veaparandust" kõikjal. Pealegi on tava-sõdadega see paha asi, et esmapilgul uhke võit võib osutuda lõpu alguseks. Nõukogude Liit jäi lõpuni tootma Zaporozetseid, Žigulisid ja ülikondi, mis muidu olid head, ainult selga ei kõlvanud panna. Lüüasaanud Saksamaa aga ujutas peagi kogu Euroopa üle mersude ja D-margaga.

Suursaadik Tiit Matsulevitš.

Putini õpetaja, samuti lennukarjääri teinud geibiit Jevgeni Primakov postuleeris kümnekonna aasta eest: Venemaa suudab oma sisemised probleemid lahendada vaid siis, kui temast saab jälle suurriik. Muidu polevat Venemaa eksisteerimisel mõtetki. Deržavaa on tema loomulik vorm ja eluline vajadus. Ning ennekoike samastub see Nõukogude Liiduga ta kunagistes piirides. Enam polegi tähtis omada tingimata territooriume. Liiti on tänased inim- ja muud ressursid selleks piiratud. Hoopis tõhusam on omada mõju territooriumeil elavate rahvaste ja valitsuste üle. Käiku läheb kokteil hirmust ja armust, vana kombe kohaselt põimuvad piits ja präänik. Kontrollida jutustusi ja arusaamu maailmast on tänapäeval olulisem kui püüde kontrollida maailma ennast.

Venemaa huvi ei raue

Kui Balti riikide formaalset omariiklust suudab vene poliitiline eliit isegi tunnustada, siis mitte arusaama, et neil riikidel võiks olla mingi iseseisvama tähendus ja koguni oma rahvuslikud huvid. Kõlab küll karmilt, aga kui vaatame Ukraina, Lõuna-Kaukasuse või Moldova näiteid, siis siin pole Kreml ilmutanud valmidust teha sedagi mõõndust. Mõistagi ei ole Baltimaad venelaste jaoks prioriteetsed, küll aga on nende tähendus põhimõteline. Huvi meie vastu võib raugeda mujal, mitte aga Venemaal.

Sealse geopoliitilise žargoonis pole Baltimaad suveräänsed riigid, vaid üks osa Vene informatsioonilis-kultuurilisest ruumalast, mille suhtes kehtib eritaktika. Kui Kremli diplomaatia ei suutnud blokeerida meie liitumist NATO ja euroliiduga, orienteeruti kiiresti ümber. Pealiinid on jäänud samaks mis kahe kümnendi eest: rakendada oma mõju rahvusvahelistes struktuurides, sundimaks Baltimaid tegema Moskval meelepärasteid otsuseid, ning neid otse töödeldes destabilliseerida ühiskondi, muutmaks nad haavatavaks, nende

poliitika ebausaldusväärseks, nad ise sellisteks poolriikideks, kes tõsistel tegijatel on vaid tulinaks jalus.

Eesti vastu suunatud desinformatsioonilise propaganda keskmes on riigi ja ta poliitika tõsiseltvõetavus. Serveringutes põimuvad lausvaled tõeste vihjete ja pooltõdedega, segamini aetakse tõsiasia ja tõlgendus, malliloov on üksnes meelepäraste viidete selektsioon ja kompilatsioon avalikust allikast, faktide allutamine hüpoteesile. Eesmärk on Eestit näidata kui: 1) saamatut, 2) kuritegelikku, 3) ohtlikku, 4) parasiitlikku ja 5) häbi-väärse minevikuga riiki.

1. Eesti kui saamatu riik: üles no-pitakse kõik viited apardustele riigis või kohalikus omavalitsuses, asjade korraldamatusele, ametnike küündimatusse, korruptsioonile ja lahendamata probleemidele, esitades seda kui riigi tüüpilist igapäevaelu.

2. Eesti kui kuritegelik riik: amendamatu teema, kuna eestlased teadupärast ja enesestmõistetavalt rikuvad lakkamatult kõiki inim- ja kodanikuõigusi, ei pea kinni rahvusvahelistest konventsioonidest, kahepoolsetest lepetest ega isegi omaenda seadustest.

3. Eesti kui ohtlik riik: siia alla käivad kõik viited, kuidas korralagedus ja poliitiline avantürism on ohuks teistele (ammused lood valgestest sukpkükstest-snaipritest Tšetšeenias, relvasaadetistest terroristidele, inim- ja narkosmogudusest, salakauba transiidist, pahariikide *à la* Gruusia mahitamisest).

4. Eesti kui parasiitlik riik: teadusega looritatud väited, mille järgi kogu majandus püsib vaid tänu idatransiidile ja Suure Venna armule. Moskvat väisanud Rootsi valitsusjuhti üllatas president Putin tõsimeelse kinnitusega, et vene transiit annab 70% Eesti sisemajanduse kogutoodangust.

5. Eesti kui häbi-väärse minevikuga riik: lemmikteema igal aastaajal. Eestlaste ajaloos pole midagi, mille üle võiks uhkust tunda. Vähenes hea oli seotud Venemaaga, kuid sellest ei oska matsid lugu pidada. Siit lihtne järeldus: eestlased ei vääri oma riiki.

Infosõda on pärast Gruusiat 2008 (kus vene propaganda lüüa sai) omandanud kvalitatiivselt uue tähenduse. Kreml panustab sellesse kolossaalseid summasid. Tegemist on valdkonnaga, kus sisuldasa saab sõduriks olla iga kodanik. Lahinguväljaks on kogu meie informatsioonilise tavaameediast lõpetades sotsiaalvõrgustikega. Lahing käib inimeste ajude pärast.

Venelastel on ilmekas kõnekäänd: nuudleid kõrvadele riputama. Eeltoodud punktid kirjeldavad vaid eelmängu, milles sihtmärki lollitab keegi teine. Mõni nuudel jääb pidama, mõni mitte. Kõrgem pilootaaz saabub siis, kui lollitav hakkab end ise lollitama. Tavaline desinformatsioon jõuab strateegilisse staadiumi – elu hakkab libisema mööda nuudleid, mida kokk aeg-ajalt vaid üles soojendab.

Tiit Matsulevitš

Kultuur.info ootab kultuuriürituste arvustusi

2014. aasta sügisel valmis kultuur.info keskkonnas kultuuri-kriitikute blogi "Täna arvustan mina. Mida arvavad küllastajad Eesti kultuurisündmustest", kuhu valiti artiklite kirjutajaid läbi avaliku konkursi.

Tänaseks on blogis eesti, inglise ja vene keeles avaldatud juba üle 50 arvamusartikli. Et blogiga jätkata, ootab kultuur.info uute kirjutaja-

te kaastöid. kultuur.info soovib teada saada kultuurihuviliste inimeste mõtteid, nende päris arvamust päris kunstite kohta.

Idee autor Anastassia Dratšova selgitab: "Tegemist on ainulaadse keskkonnaga neile, kes väärtustavad kultuuri ja kes soovivad pärast kultuurisündmuse küllastamist oma mõtteid ja emotsioone ka kultuuri-loojate ja teiste küllastajatega jagada.

Kultuurikriitikute blogi eesmärk on võimaldada kaasata Eesti kultuurist osa saama aktiivseid inimesi ja seda olenemata rahvusest, emakeelest, hariduslikust ja kultuuritaustast, ametipositsioonist jne."

kultuur.info toimetuse ootab uusi kirjutusi 2015. aastal toimunud sündmuste kohta kuni aprillikuu lõpuni. Arvamusartikleid oodatakse meiliaadressile kultuur.info@estinst.ee.

Lühidalt

● Märtsi alguses toimunud riigikogu valimistel oli kõige edukam Reformierakond, kes sai parlamendis 30 mandaati, järgnes Keskerakond 27 mandaadiga. Järgnesid Sotsiaaldemokraatlik Erakond (15 kohta), IRL (14 kohta), Eesti Vabarakond (8 kohta) ja Eesti Konservatiivne Rahvaerakond (7 kohta). Kui nende riigikogu valimiste suurimateks üllatajateks ja ühtlasi ka võitjateks saab pidada kahte väikeparteid Vabarakonda ja Eesti Konservatiivset Rahvaerakonda, siis suurim kaotaja on aastataguse valitsusremondi käigus opositsiooni kukkunud Isamaa ja Res Publica Liit. Reformierakonna esimees Taavi Rõivas on alustanud kõnelusi valitsuse moodustamiseks, Keskerakonnal ta kohta valitsuses ei näe.

● Riigikogu valimistel osales 577 929 inimest 899 793 hääleõiguslikust kodanikust. Seega on riigikogu valimiste lõplik osalusprotsent 64,2.

● Riigikogu võttis vastu seadusemuudatuse, mille järgi lapseootele jäänud alaealine võib aborti teha ilma vanema nõusolekuta. Reili Rand Lapse Huvikaitse Kojast ütles, et siiani toimus omamoodi kaalust väljas ja paradoksaalne olukord – seksuaalvahetorkord oli juba lubatud 14. eluaastast, kuid vastutuse võtmisel oli kuni 18. eluaastani vajalik vanemate otsus.

● Jaanuari lõpus valiti Eesti Kunstiakadeemia uus rektor. Uueks rektoriks saab Mart Kalm, kelle poolt hääletas 37 valimiskogu liiget. Vastaskandidaadid Ivar Sakk ja Andres Tali said mõlemad 10 häält. Uue rektori ametiaeg algab 4. aprillil 2015 ja kestab 5 aastat. Senine rektor Signe Kivi oli ametis kaks ametiaega.

● Eesti Vabariigi 97. aastapäeva tähistati Kaitsejõudude paraadiga Narvas, õhtul toimus vabariigi aastapäevale pühendatud kontsertaktus ja president Toomas Hendrik Ilvese ja proua Evelin Ilvese vastuvõtt Jõhvi Kontserdimajas, kuhu on palutud üle 800 riigi-, ühiskonnaelu-, majandus- ning kultuuritegelase.

● “Teeme ära!” talgud on tänava suunatud tuleohutuse parandamisele ja mereäärsete alade puhastamisele. Samuti korjatakse kokku kasutamiskõlbmatuid ja -kõlblikke värvijääke.

● Valitsus kiitis heaks määruse, mille alusel saab 1. aprillist e-residenti digitaalse isikutunnistuse kätte ühe kliendikontaktiga, samuti dokumendi taotlemist ning väljastamist Eesti välisesinduste kaudu. See tähendab, et potentsiaalne e-resident ei pea taotluse esitamiseks minema kohale politsei- ja piirivalveteametisse või Eesti välisesindusse, vaid saab taotluse esitada elektrooniliselt. Isiklikult kohale minna tuleb vaid dokumendi kättesaamiseks.

● USA laseb Eestisse toodud Strykeri soomukitel läbi kuue riigi Saksamaale kodubaasi sõita. 1700kilomeetrise väga kuluka retke eesmärk on näidata nii eurooplastele kui ka Venemaale, et NATO suudab sõjatehnikat kiiresti ja lihtsalt üle riigipiiride liigutada.

● Kaitsepolitseinik Eston Kohver on endiselt Moskva Lefortovo vanglas, 18. märtsil võimaldati tal kohutada Eesti Moskva saatkonna konsuliga. Kohtumine kestis tund aega, mille käigus sai konsul Kohverit teavitada viimastest uudistest ja avaldustest, mida tema röövimise ning kinnipidamisega seoses on hiljuti rahvusvahelisel tasandil tehtud.

Eesti Kongressi tähendusest

Tänavu märtsis möödus 25 aastat Eesti Kongressi kokkutustumisest. Sellele eelnevat aastat jooksul toimus üle maa Eesti Vabariigi kodanike komiteede moodustamine, millest kujunes Eesti ajaloo kõige massilisem rahvaliidumine.

Kogu maailma ajaloos unikaalse rahvaalgatuse käigus registreeris end toonases sovetlikus tegelikkuses vaid põhimõttelise ideena edasi eksisteerinud Eesti Vabariigi kodanikeks 790 000 EV kodaniku ja üle 60 000 kodakondsuse taotlejat.

Eesti Kongressi valimised toimusid 24. veebruaril 1990, need olid esimesed vabad valimised pärast ligi pool sajandit kestnud pseudodemokraatlikku nõukogude valimisfarssi. Eesti Kongressile valiti 499 otsustava hääleõigusega saadikut, neist 35 väljaspool Eestit elavate EV kodanike poolt. Kodakondsuse taotlejad valisid Eesti Kongressile 50 sõnaõiguslikku esindajat. Vaatamata riikliku abi puudumisele ja võimude kohatisele vastutõtamatusele, okupatsioonivägede Eestis viibimisele, rahapuudusele ja ruumide leidmiskustele suudeti vabad valimised siiski korrektselt läbi viia üle Eesti 519 jaoskonnas.

Sillamäel valimisteks ruume ei antud ja valida tuli keset talve lageda taeva all. Virve Osila meenutab: “Sillamäe raadios teatati, et Pioneeride Maja trepile on tunginud tumedad jõud, linnaisad kahetsesid, et ei korraldanud vastumiitingut, see olevat olnud parteikomitee ideoloogiline mõdalaskmine. Ja iga tunni tagant hoiatas ringhääling: “Ärge mingi valima!”” Ometi julgesid paljud sillamäelased tulla „tumedate jõudude“ juurde, said EV kodaniku või kodakondsuse taotleja kaardid ning valisid Eesti Kongressile esindust. 24. veebruaril, valimiste esimesel päeval seisis kogu valimisaja urni kõrval 80aastane sillamäelanna Pauline Laar. Haige vanainimene ei eemaldunud hetkekski valimiskastist. Ta muretseis, et keegi võib äkki visata valimiskasti suitsuotsa, mis võinuks nullida kogu valimistöö. “See on ainus, mida mina veel Eestimaa heaks teha saan,” ütles ta.

Eesti Kongressi valimiste tulemused ületasid kõige optimistlikumad ootused. Valimistel osales 591 463 inimest, neist 557 163 EV kodaniku ning 34 345 EV kodakondsuse taotlejat. Valimas käis 71% registreerunud kodanikest ja 57% kodakondsuse taotlejatest. Eesti Kongressi valimised olid Eesti demokraatia senises ajaloos kõige osavõturohkemad, ületades nii 1919. a Asutava Kogu kui ka 1920. aastate kõige valijaterohkema, 1926. a riigikogu valimiste osavõtuaktiivsuse. Ka taastatud Eesti Vabariigi poole valimisaktiivsus küündinud te-

Sirje Kiin on USAs elav kirjandus-teadlane, kirjanik, ajakirjanik ja tõlkija.

Foto: Vallo Kruuser/ Eesti Ekspress

tavasti kõrgemale kui 69% (1995), viimastel RK valimistel oli aktiivsus 64,2%.

Väljaspool Eestit elanud kodanikud valisid kongressi 35 saadikut, kuid tegelikult sai neid sinna 38, sest kolm väliseestlast kandideeris ja said valituks Eestis ja üsna suure hääle arvuga (Rein Taagepera 4346, Jüri Estam 4664, Juhana Kristjan Talve 2017 häälega). Eesti Kongress osutus esmakordselt foorumiks, kus kodu- ja väliseestlaste koostöö kujunes tõesti viljakaks. Toonast sisulise koostöö vaimu oleks hädasti tarvis ka tänase Eesti rahvusvahelistuvasse poliitikasse, sest kasvav Eesti diasporaa üha tugevneb, kuid seisab paraku suuresti jõude.

Meenutan, et kodanike komiteede liikumise algtoone sündis just välis- ja kodueestlaste ühise mõtetöö tulemusena: nimelt soovitas professor Rein Taagepera 1988. a septembris Torontos Eesti Muinsuskaitse Seltsi esimehel Trivimi Vellistel hakata koostama Eesti Vabariigi kodanike registrit, igaks juhaks tulevikus tarvis. Kui Harald Tillemann tegi 1989. a jaanuaris Vellistele ettepaneku valida 1917. aasta eeskujul Eesti Rahvuskongress, viis Velliste need kaks ideed omavahel kokku, tutvustas kava Mart Laarile ja Tunne Kelamile, idee leidis laiemat toetust ning kodanike registreerimisliikumise lükkasid käima Eesti Muinsuskaitse Selts oma mitmete välisosakondadega.

Iga suurema tähtpäeva eel ilmuvad paraku ikka ja jälle välja vanad, juba nõukogude aja lõpust tuttava propaganda kontraargumentid, nagu poleks Eesti Kongress midagi saavutanud, et neist ei saanud ju võimu ülevõtjat, et seda ei tunnustanud Moskva ega lääneriigid, või et tegemist oli kitsa rühma ja piiratud mõistusega rahvusradikaalidega, kes olid ullikesed või utopistid, kes kippusid vabadusliikumise pilli lõhki ajama või tahtsid vaat et vallandada verise kodusõja, mille käigus oleks Baltikumi ähvardanud peaaegu et Balkani saatust.

Süüdistus, nagu esindanuks Eesti Kongress ainult mingit üht, äärmuslikku jõudu, ei vasta tõele: Eesti Kongressi valimistel osales 31 erinevat parteid ja liikumist, sh ka Eesti Kommunistlik Partei ja Rahvarinne, mille juhtkond end ise hiljem kongressist distantseeris. Etteheited, et Eesti Kongressil polnud ei seadusandlikku ega täidesaatvat jõudu, on kohatud, sest kongress ei pretendeerinud kunagi enamaks kui Eesti kodanikke esindavaks koguks, kelle eesmärgiks oli taastada Eesti Vabariik ja kes lõpetas oma volitused kohe, kui Eesti iseseisvus oli taastatud ja põhiseaduslik parlament ning valitsus tööle asunud. Täpselt nii ka toimus.

Eesti Kongress tegi võimalikuks selle, et Eesti Vabariik taastati õigusliku järjepidevuse alusel. Eesti Kongressi vaimust lähtuvalt töötati välja Eesti Vabariigi uus põhiseadus ning rida teisi tänini kehtivaid seadusi. Eesti Kongress andis esimesena poliitiliselt ja moraalselt hukkamõistva hinnangu okupatsioonija repressiivorganite tegevusele, seades sisse süüevande nõude Eesti Kongressi saadikutele. Hiljem kehtestas riigikogu süüevande nõude kõigile avalikele teenistujatele, mis kehtis paraku vaid 2000. aastani ja mis tuleks ilmselt taastada.

Eesti Kongress oli jõud, mis andis reaalse alternatiivi barrikaadidele minekule, st pigem hoidis ära füüsilise mässu ja võimaliku verevalamise. Kongressi istungitel ja töötubades said oma esmase väitlus- ja demokraatiakooli ning õiguskeeleturniid paljud tänased tipp-poliitikud.

Eesti Kongressi kõige suurem tähendus seisneb aga selles, kuidas kodanike registreerimise rahvaalgatuslik liikumine aktiveeris meid kõiki uuesti poliitilise rohujuure tasandil, tekitas ja kasvatas meis igatühes toona nii uudse ja uhke kodanikutunnetuse. Eesti Kongress oli üks neid olulisi jõude, mis andis meile tagasi tõelise osalustunde oma riigi taastamisel ja selle põhimõtete palge kujundamisel.

Sirje Kiin

Välisesindustes andis hääle 1094 valijat

Välisesindustes andis tänavustel riigikogu valimistel oma hääle 1094 valijat, neist kõige rohkem Kanadas.

Välisriigis sai hääletada nii kirja teel kui ka kindlaksmääratud päeval välisesinduses. Sealjuures oli hääletamise õigus nii alaliselt välisriigis elavatel Eesti kodanikel kui ka välismaal ajutiselt viibivatel valijatel.

Välisriikides osales seekordsetel valimistel kokku 1094 valijat, neist 125 hääletas kirja teel ning 969 inimest käis valimas mõnes välisesinduses kohapeal. Võrdluseks, 2011

aasta riigikogu valimistel hääletas kirja teel ja välisesinduses kokku 2313 valijat.

Kokku sai hääletada 39 välisesinduses. Kõige enam valijaid oli Kanadas, kus Torontos ja Ottawas andis oma hääle kokku 202 inimest ehk ligi viiendik kõigist välisriikides hääletanutest. Helsingis andis hääle 177, Brüsselis 134 ja Stockholmis 124 Eesti kodaniku. Ühtki häält ei loetud 39 esindusest viies: Astanas, Ateenas, Bakuus, Kairoos ja Lissabonis.

Vabariigi valimiskomisjoni esimees Alo Heinsalu ütles, et välis-

maal on 77 000 potentsiaalset valijat. Samas tõdes ta, et välismaal alaliselt elavate Eesti kodanike ind osaleda siinsetel valimistel on kahe aastakümnega üle kolme korra vähenenud.

Samal ajal tuleb märkida, et välismaal on üha enam neid, kes otsustavad oma hääle anda elektrooniliselt. Kui 2011. aastal toimunud riigikogu valimistel hääletas elektrooniliselt välisriigis 5724 inimest, siis seekordsetel valimistel oli see näitaja ligi poole suurem – 10 346. Kokku hääletati seekord elektrooniliselt 116 riigist. **ER**

Lühidalt

● 9. märtsil möödus 71 aastat Tallinna tabanud massiivsest õhurünnakust, mille Teise maailmasõja päevil korraldas Nõukogude lennuk. Märtsipommitamise aastapäeva meenutati teemaekskursiooniga kunagistes varjendites ja ajalooliste fotode näitusega Tallinna linnavalikogu aatriumis.

● Isamaa ja Res Publica Liidu esimees Urmas Reinsalu lahkub pärast juunis toimuvat IRLi suurkogu parteijuhi kohalt. “Ma arvan, et igavesi esimehi ei ole ja ma kavatsen uut korralisel suurkogul valitavat liidrit toetada, nii nagu Mart Laar mind toetas,” ütles Reinsalu. “Terevisiooni” saates ütles Reinsalu, et praegu on kehva valimistulemuse tõttu vastutuse võtmise koht ning et ta ei kavatsen vastuse eest kõrvale põigelda.

● USA alustas 3000 sõjaväelase saatmist õppustele Balti riikidesse, teatas Ühendriikide kaitseministeerium 9. märtsil. Operatsioon Atlantic Resolve on mõeldud näitama Lätile, Leedule ja Eestile, et läneliitlased seisavad nende kõrval. USA sõjaväe 21. varustusväejuhatus ülem kindralmajor John O’Connor ütles Riias, et Ühendriikide väed jäävad Balti riikidesse nii kauaks kui vaja. “Oleme viimase 12 kuu jooksul tõestanud, et USA vägede kohalolek Lätis, Eestis, Leedus ja Poolas jätkub niikaua, kui on vajalik Venemaa agressiooni heidutamiseks,” ütles kindral.

● Venemaa valitsus saatis president Vladimir Putinile Eesti-Vene piirilepete eelnõu, mille president peab esitama riigiduumasse ratifitseerimiseks, teatas ERR. “Vene valitsuse otsus saata Eesti-Vene piirilepped Vene parlamenti ratifitseerimiseks on oluline otsus. Lepete jõustumine on samm Eesti julgeoleku tugevdamiseks, sest mida vähem meil on Venemaaga suuri lahtisi küsimusi, seda parem. Riigipiiri küsimus on selgelt selline teema. Loodetavasti ei kesta Vene parlamentis ratifitseerimisprotsess kaua,” ütles endine välisminister Urmas Paet.

● 2. veebruaril möödus 95 aastat Eesti ja Venemaa vahelise rahulepingu allakirjutamisest, millega Venemaa tunnustas Eesti iseseisvust ja see lõpetas Vabadussõja. Tartu rahulepingu aastapäeva tähistas Eesti lipupäeva ning mälestusürituste ja kontserdiga. Tartus Vanemuise kontserdimajas toimunud pidulik kontsertaktusel ütles president Toomas Hendrik Ilves, et ilma kaitsetahteta ja eduka sõdimiseta poleks meil olnud midagi, mille üle läbi rääkida. “Et üldse pidada läbirääkimisi, oli vaja olla sõjaliselt edukas. Ent ilma leidliku diplomaatiata poleks sõda lõppenud,” ütles president.

● Vabariigi aastapäeva eelõhtul Rakvere teatris toimunud pidulikl üritusel “Eesti tänab” andis president Toomas Hendrik Ilves teenetemärgi 99 inimesele. Nagu presidentil tavaks, jäid ka seekord teenetemärgi saajate ringist välja tegevpoliitikud.

● Venemaa president Vladimir Putin saatis president Toomas Hendrik Ilvesele vabariigi aastapäeva puhul õnnitluse, milles soovib paljurahvuselisele Eesti riigile õitsengut.

● Vabariigi Presidendi Kantseleid hakkab 7. aprillist juhtima Alo Heinsalu, kes on viimased 10 aastat töötanud õiguskantsleri kantselei direktorina. Neli aastat presidendi kantseleid juhtinud Siim Raie alustab tänava aprillist tööd muinsuskaitseametiga peadirektorina.

Esinesid pianist Toomas Kaldaru ja metsosopran Triin Maran.

Toomas Kaldaru, Triin Maran, Jüri Reinvere, Silvi Wiezer, peo perenaine Kadi Mustasaar, Meeli Tui-Lorenzl, Aira Paschke, Kaja Tael.

Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine Berliinis

Berliini eestlased ja Eesti sõbrad tähistasid vabariigi aastapäeva tänavu 20. veebruaril Soome Instituudi juba harjunud ruumides.

Tänu soomlaste külalislahkusele on meil juba aastaid olnud võimalik kasutada esinduslikku saali koos kõnepuldi ja mikrofoniga ning suurepärase Steinway klaveriga. Lilledega tänati instituudi asejuhti Suvu Wartiovaarat, kes on seda koostööd aastaid vedanud ja toetanud. Samuti oli meeldiv võimalus õnnitleda Eesti saadikut Saksamaal Kaja Taela suursaadiku diplomaatilise auastme puhul, mille president Ilves talle jaanuaris omistas.

Aktuse juurde kuuluvad meil alati peokõne ja kontsert. Tänavuseks kõnelejaks kutsuti helilooja, esseist ja luuletaja Jüri Reinvere, kelle viimase aja tippsaavutuseks on ooperi "Peer Gynt" kirjutamine Norra Rahvusoperile. Jüri on sündinud ja üles kasvanud Eestis, kuid

pärast sealt 18aastasena lahkumist üle poole oma elust elanud erinevates välismaal. Ta jagas oma sellealaseid kogemusi ning seostas neid eestluse, eestlaseks olemise tänase olukorraga Eestis ja väljaspool Eestit.

Kontserdiosa sisustasid Bonnise elav metsosopran Triin Maran ja Roomast kohale lennanud pianist Toomas Kaldaru. Nende esituses sai kuulda Schumann'i laulutsükli, eesti heliloojate (kellest mitmed tegutsenud välismaal nagu Tubin ja Lüdig) tuntud kammerlaule, aga ka särtsakat Habanera't Bizet' ooperist "Carmen". Publik, kelle hulgas olid esindatud kõik generatsioonid, võttis eeskava tänu ja vaimustusega vastu.

Pärast hünni laulmist ja pilditamist jätkus õhtu vabas seltskondlikus vormis ning vestluste käigus pandi muu hulgas tähtsust ka äärmiselt Berliini eestlaste rahvatantsurühma loomisele.

Liis Kolle

EV 97 Karlsruhes

Eesti Vabariigi 97. sünnipäeva tähistamine Karlsruhes toimus 22. veebruari pärastlõunal Hagsfeldi Gemeindezentrum saalis. Sedakorda kiluvõileibade, kohvi ning kookidega. Vaatamata Baden-Württembergis laiatavale ulatuslikule gripilainele oli kohaletulnuid ikkagi üle neljakümne.

Pärast prof Kalle Randalu lühikest avakõnet lauldi üheskoos Saksa ja Eesti hümn, millele järgnes klaverikontsert Saksa-Eesti Seltsi endistelt stipendiaatidelt. Natalia Zagalaskaja-Toomas Vana esitasid neljal käel U. Sisaki ja K. Czerny helitööd ning Maia Sepa esitus kõlas F. Chopini Fanatsie f-moll op. 49.

Seejärel sai sõna peokõneleja – ekstsellents Tiit Matsulevitš. Tiit oli

viimati meie külalisesineja 9 aastat tagasi, kuid kõigil oli veel meelest tema huvitav esinemine aastal 2006. Seetõttu oli ka arussadav, et tema ettekannet aktuaalsel Putin-Ukraina-Eesti teemal, on Tiit ju hetkel Euroopa Liidu nõuandjana Kiievis tegev, põnevusega oodati ning selleks ekstra kohale sõideti. Et nii teema kui ka ettekanne kired kuulajate meeled ja keeled möllama panid, andsid tunnistust järgnenud väga elavad mõttevahetused nii omakeskis kui ka küsimuste hulk kõnelejal.

Tiit Matsulevitš oli lahkelt nõus Eesti Raja lugejatele oma saksa keelse ettekande eesti keelde tõlkima. Tiit Matsulevitši kõne on avaldatud käesoleva lehenumbri 2. leheküljel. Meeli Bagger

Hamburgis arutleti vabariigi aastapäeva eel riigikaitse teemal

Pühapäeval, 22. veebruaril kogunes Hamburgi Eesti Rahvuskoondis iga-aastasele Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamiseks Nikolai kiriku koguduse saali. Kohale oli saabunud üle veerandsaja liikme ja külalise tähistamiseks omariikluse aastapäeva.

Piduliku koosviibimise avas kirikuõpetaja pr Merike Schümers-Paas. Jutluste teema keerles kiusatuse ümber ning enesele kindlaks jäämisele. Läbivaks teemaks oli – kas me oleme jäänud Eesti Vabariigile siin Saksamaal ustavaks? Ta oli valinud lauluraamatust Teise maailmasõja järel emigreerunud autorite kiriklikud laulud, millest õhkas nii usku kui ka igatsust kodumaa järele.

Hamburgi Eesti Rahvuskoondise esimees pr Edda Schneider tänas oma avasõnas kokkutulnuid ning soovis südamest neile kaunist Eesti Vabariigi aastapäeva.

Vabariigi aastapäeva kõnet on juba mitmeid aastaid pidanud Eesti kaitsevälased, kes on lähetatud Hamburgis asuvasse Saksa relvajõudude kõrge-aste kooli (Führungsakademie der Bundeswehr) õpingutele. Rahvuskoondisel on tekkinud ohvitseridega hea kontakt ning nad on tihedad külalised koondise kokkusaamistel.

Selleaastase peokõne koos ettekandega kaitsevälased tänapäeval pidas major Andres Rekker, kes vaatlus Eesti riigi tekkimist läbi kaitsevälase prisma, sest ilma Vabadussõjaga ei oleks olnud meil ka oma riiki. Samuti arutles ta oma ettekandes "hääletu alistumise" üle 1939. aastal – kas see oli õige või vale, sellele on tagantjärele raske vastust anda. Kaitsevälase juhataja kindralleitnant Riho Terras ütles oma kõnes kaitsevälasele 96. aastapäeval, et "Meie riik on täna ehitatud sellistele alustele, mis peavad eos välistama hääletu alistumise."

Major Andres Rekker rõhutas oma ettekandes liitlase suhte tähtsust siis ja ka praegu. Liitlaste panus Vaba-

Major Andres Rekker rääkis Vabadussõja tähtsusest Eesti riigi kujunemisel.

dussõjas tõi murrangu sõjakäiku. Tänapäeval on Eesti kaitsevälase osalemine paljudel välisoperatsioonidel nii NATO, Euroopa Liidu, kui ka ÜRO lipu all. Eesti ei ole olnud mitte ainult julgeoleku tarbija, vaid panustanud ka ise julgeoleku loomisesse maailmas. Aastate jooksul on operatsioonides osalenud üle 2500 kaitsevälase, paljud neist on mitmekordse kogemusega. Tsiteerides taas kaitsevälase juhatajat kindralleitnant Riho Terrast: "Ajalukku pilku heites saame kinnitust sellele, et Eesti on olnud edukas

siis, kui meil on sõbrad ja liitlased. Täna on meil sõpru ja liitlasi rohkem kui kunagi varem."

Järgnes muusikaline osa, kus pr Larissa Nizker esitas klaveril rahvalikke meloodiaid, mida ka kaasa lauldi. Vabariigi aastapäeva tähistamise ametlik osa lõppes ühise Eesti hünni laulmisega. Seejärel toimus õdus koosviibimine, mille käigus suheldi omavahel ning söödi kaasatoodud koduste Eesti retseptide järgi tehtud toitustid.

Andres Rekker

Eesti sünnipäeva tähistamine Hamburgi Eesti Koolis

21. veebruaril tähistati Hamburgi Eesti Koolis Eesti Vabariigi aastapäeva.

Enne koolitunde toimus aktus, mille avas kooli juhataja Ave Vals. Pärast pidulikku kõnet said lapsed end proovile panna Eestimaale pühendatud viktoriinis. Näiteks küsiti lastelt, kas nad teavad, kes on Eesti metsade suurim loom ja mis on Eesti rahvuskivi ning kas nad on kuulnud, mis on kõige sügavam järv ja millist päeva peetakse looduse ärkamise pühaks.

Paljud lapsed said viktoriini lõppedes oma eelnevatele teadmistele kinnitust. Nagu ükski töö ei jää tasuta, nii ei jäänud ka lapsed ilma maitsvaest vastlakuklitest, mida Soome mereemestekirik oli eestlastele vabariigi sünnipäevaks küpsetanud. Kes ampas ühe kukli, kes jaksas süüa kaks või rohkem – imemaitsvaist kukleist sai laud igal juhul kibekiirelt tühjaks!

Näpud vahukoorest puhtaks limpsitud, jätkas koolipere oma tavapärase koolipäevaga. Lapsed kiirustasid tundidesse meisterdama ja õppima ning vanemad jäid sünnipäeva puhul veel tükiks ajaks üksteisega rõõmu jagama. Oli näha, et Eesti sünnipäev tegi tuju heaks nii väikestel kui ka suurtel. Ave Vals

Pidulik aktus Hamburgi Eesti Koolis.

Hamburgi Eesti Kooli juhataja Ave Vals Eesti Vabariigi aastapäevale pühendatud aktusel kõnet pidamas.

Fotod: Ira Widderich

Eesti koolide õpetajad kohtusid Luksemburgis Emakeelepäevadel

Juba kuudat aastat järjest kohtusid Euroopa eesti koolide eestvedajad ja õpetajad. Sel korral toimusid Emakeelepäevad Luksemburgis 27. veebruarist 1. märtsini Luksemburgi Eesti Kooli juhataja Mari-Liis Kivioja ja teiste Luksemburgi Eesti Kooli tegijate eestvedamisel.

Ürituse eesmärk on tõhustada juba loodud koostöövõrgustikku, toetada koolide arengut, tõsta õpetamiskvaliteeti ning vahetada kogemusi metoodika alal. Kohal oli 73 õpetajat 13 riigist ning 31 erinevast koolist, seltsist, lasteaiast ning eesti keelega seotud asutusest.

Korraldajad olid ette valmistanud väga sisuka, mitmekülgse ning inspireeriva programmi.

Reedene päev algas ekskursiooniga Luksemburgi linnas koos eestlastest giidi Tea Reinvaldiga. Külma ilma trotsides tutvuti kesklinna tähtsamate vaatamisväärtustega, sealhulgas suurhertsogilossi, Jumalaema kiriku, valitsushoonete ning erinevate linnaväljakutega. Luksemburg on väike armas linnake, elanike arvu poolest sarnane Tartuga ning linna ajalugu on kultuuriliselt rikas ning mitmekülgne.

Reede õhtul olid õpetajad kutsutud Centre Culturel Scheiss'is, kus toimus EV suursaadiku hr Gert Antsu pidulik vastuvõtt Eesti Vabariigi 97. aastapäeva ja Emakeelepäevade tähistamiseks. Kohal oli ligi 200 külalist. Avaõnaga tervitas Eesti suursaadik ning esines Luksemburgi eesti naiste vokaalansambel "Meloodilised tordid" Anneli Akna juhendamisel. Järgnes elav vestlus ning õpetajatel avanes võimalus üksteisega lähemalt tutvuda ning kogemusi vahetada. Hiljem tekitasid mõnusa õhkkonna oma esinemisega Anneli Aken ja Kirill Zharvonkov.

Laupäev algas kell 9.30 Luksemburgi Eesti Koolis, kus õpetajaid tervitas veel kord Mari-Liis Kivioja ning tutvustas lühidalt kooli. Luksemburgi Eesti Kooli nimekirjas on kokku 77 last, kellest pooled on eesti peredest ning teine pool mitmekeelsetest peredest. Pooled lastest saavad ka igapäevaseid eesti keele tunde Euroopa koolis. Luksemburgi Eesti Koolis kohtutakse korra kuus, kuid väikelaste lauluring koos vanematega toimub iganädalaselt.

Võimalus külastada õppetunde

Seejärel esinesid Luksemburgi Eesti Kooli lapsed lauludega. Juhendajaks oli taas Anneli Aken, kes juhib ka Laste laulustuudiot ning Euroopa Eesti Lastekoori. Luksemburgi laste särasilmne esinemine võeti vastu suure aplausiga. Pärast esinemist jagunesid lapsed kolmeks rühmaks ning suundusid tundidesse. Õpetajatel oli võimalus liikuda tunnistundi ning õppetööd jälgida. Toimusid eesti keele, koduloo ning rahvalike tantsude-mängude ning muusikatund. Jäi mulje, et üldiselt on laste keeletase väga hea ning eesti koolis käiakse hea meelega. Fantastiline oli jälgida, millise entusiasmi lauldi ning mängiti eesti vanu rahvapärismuslikke mänge ning tantsiti tantsu. Õpetajatele jäi mulje, et Luksemburgi Eesti Kool on üks väga tore ja musikaalne kogukond.

Pärast koolipäeva lõppu jalutati koos lõunasöögile kohaliku portugalise restorani, kus jätkus elav arutelu ja muljete vahetamine koolitundide teemal.

Saksamaa eesti koolide õpetajad Luksemburgis. Seisavad (vasakult) Linda Blum, Kadi Romantsov, Anniki Nugis, Ave Vals, Ave Högen, Kadi Mustasaar, Karin Schmauck, Tuuli Solom, Mare Rahkema. Esimeses reas Rita Kolk, Ingrid Melzer, Eha Salla, Maarika Remmert, Aira Paschke.

Foto: Kaire Guthan

Pärast lõunasööki suunduti Chalet Geissereisse, kus algas loengute, seminaride ja töötubade programm õpetajatele.

Esimeseks tuli esitusele Tartu Ülikooli maailma keelte ja kultuuride kolledži direktori, eesti keele dotsendi Kersti Lepajõe loeng "Oma ja võõras: lugemisest ja kirjutamisest mitmekeelses klassis". Ettekandes käsitles Kersti Lepajõe oma ja võõra keele ja kultuuri kokkupuutepunkte, oma ja võõra kultuuri võrdlust, etnotsentrisismi. Sai selgeks, et lapse jaoks on kohanemine uue kultuuriga kergem, kuna oma ja võõras pole veel välja kujunenud. Et aga tekitada seda oma eesti kultuuritunnetust, on tähtis just vanema roll väikelapse kõne arendamisel. Tähtis on raamatu ja tekstide olemasolu, koos lugemine ja hiljem ka kirjutamine. Kirjaoskus ei teki lihtsalt argipäevase vestluse najal.

Kersti Lepajõe rääkis kirjaoskuse mõistest lähemalt ja tõi huvitavaid näiteid elust. Tuli välja, et näiteks võõrsilt tagasipöördumisel pärast mitmeid aastaid, tekivad tihti raskused just kirjaoskuse baasil. Kersti Lepajõe loeng oli kaasakiskuv, eriti just elust toodud näidete tõttu. Ilmnes, et ligikaudu 20 protsenti eesti rahvastikust elab tänaseks võõrkeelses kultuuris või mitmekeelses perekonnas. Eesti keelse õppe võimaldamine lastele on eesti keele ja kultuuri hoidmise seisukohalt elulise tähtsusega.

Järgmisena esines eesti keele professor Reili Argus (Tallinna Ülikooli eesti keele ja kultuuri instituut) loenguga "Lapse keelelist arengut toetavad mängud". Ettekandes tuli juttu sellest, millised on eesti keelt emakeelena omandavate laste peamised keeleprobleemid. Reili Argus tutvustas FREPY projekti raames loodud keelemänge ning rääkis sellest, milliseid mänge saavad lapsed ise mängida ning millistel juhtudel on neil lapsevanema tuge ja abi vaja.

Pärast väikest pausi järgnes Piret Kärtneri (EV Haridus- ja Teadusministeeriumi keeleosakonna juhataja, Tartu Ülikooli lektori) töötuba "Laul teeb rinna rõõmsaks". Piret Kärtner

rääkis erinevatest võimalustest, kuidas kasutada muusikat keeleõppes. Tehti koos läbi huvitavaid harjutusi, nt kuulmise järgi laulusõnade kirjanepanek, laulusõnade puuduvate sõnade leidmine. Töötuba oli värskendav ja inspireeriv. Õpetajad said teada, et muusikat saab koolitunnis kasutada ka siis, kui ise viisi ei pea. Ideaalse muusikalise kuulmise puudumine pole mingi vabandus.

Meeleolukas põige ajalukku

Järgnes õhtusöök ning pärast seda esines Chalet Geissereis Anne Veesaar monoetendusega "Lydia". Etenduse tekst valmis koostöös Heiti Kenderiga ning etenduse käigus valmisid maitsvad kaneelikuklid, mida ka õpetajad hiljem maitsta said. Monotükk rääkis Lydia Koidula elust ja tegevusest ning tekitas Eesti ärkamisaja õhustiku. Pärast etendust jätkus õhtune koosviibimine koos laulu ja elava muljetevahetamisega.

Pühapäevane programm algas kohe varahommikul Viive Einfeldti (Eesti NLP Instituut) korraldatud se-

minariga "Väärtusi avastamas". Viive Einfeldt tutvustas, kuidas viia läbi väärtustemaatilist arutelu õpilastega. Seejärel oli õpetajatel võimalus ise arutelu läbi teha. Jaguneti laudkon-niti gruppideks, valiti lauavanem. Gruppidele anti kätte erinevaid situatsioone ning õpetajad pidid neid laste seisukorrast lähtuvalt lahendama. Arutelu oli väga elav ning ühistele otsustele jõuda polnudki nii kerge. Oli väga huvitav end lapse situatsiooni asetada.

Pärast väikest kohvipausi algas ümarlaud "Väljaspool Eestit tegutsevate Eesti koolide ootused Eesti riigile". Ümarlauda vedasid Piret Kärtner haridusministeeriumist ja Anu Kippasto Eesti Instituudist. Arutleti nii õppetöö sisuliste kui ka korralduslike ning finantsküsimuste üle.

Pärast lõunasööki jätkati uue ümarlauaga "Näpunäiteid projektkirjutamiseks". Ümarlauda vedas Anu Kippasto. Õpetajad ja koolide juhatajad said praktilisi näpunäiteid, kuidas ja millise sisuga projekte kirjutada. Toodi välja ka tööde esitami-

se tähtsajad ja vormistamise olulised punktid. Anu Kippasto rõhutas ka seda, et koostöö lähestikku asetsevate Euroopa Eesti koolide vahel on oluline ning kui kutsutakse külalisesinejaid Eestist, oleks vajalik omavaheline koostöö.

Ümarlaud lõppes järgmiste Emakeelepäevade korraldajate valimisega. Korraldamise võttis enda peale Stockholmi Eesti Kool. Loodetavasti kohtume juba järgmisel aastal kaunis Rootsi pealinnas.

Järgnesid tänusõnad ja juba oligi sisutihe programm läbi ning enamik õpetajaid suundus rongi- või lennujaama ning asus tagasiteele.

Kokkuvõtteks võib öelda, et Emakeelepäevad Luksemburgis oli korraldatud üritus. Kuna kokku said väga erineva taustaga õpetajad erineva struktuuriga koolidest, oli kogemuste vahetamine väga oluline. Laiali mindi suure hulga uue informatsiooni, uute tutvuste, ideede ja praktiliste teadmistega. Oluline oli saada uut inspiratsiooni ja edasiviivat impulssi. Näha ja kuulda, kuidas tehakse mujal, millised on teiste riikide õpetajate argirõõmud ja mured. Jõudsimme arusaamisele, et jätkuv koostöö erinevate Eesti koolide vahel on vajalik ja innustav. Võib öelda, et Eesti kogukondade aktiivsus võõrsil on lihtsalt fantastiline fenomen ja Eesti riigi toetus oma võõrsil elavate kodanike suhtes on äärmiselt tänuväärne. Tore on näha, et leidub nii palju inimesi, kes hoolivad meie keele ja kultuuri säilitamisest ja edasiviimisest.

Saksamaalt olid kohal Berliini, Frankfurti, Hamburgi, Kölni ning Müncheni Eesti koolide esindajad: Ingrid Melzer, Kadi Mustasaar, Aira Paschke, Ave Högen, Rita Kolk, Eha Salla, Anniki Nugis, Ave Vals, Mare Rahkema, Maarika Remmert, Karin Schmauck, Tuuli Solom, Linda Blum ning Kadi Romantsov.

Tänada tuleb ürituse korraldajat Luksemburgi Eesti Kooli ning toetajaid Eesti haridus- ja teadusministeeriumist ning Eesti Instituuti.

Suured tänusõnad Luksemburgi Eesti Kooli töökale kollektiivile perfektse korraldustöö eest ja ka Luksemburgi Eesti Seltsile ning EV suursaadikule kena vastuvõtu eest.

Õppetöö Euroopa Eesti koolides võib jätkuda uue innu ning hooga!

Kadi Romantsov

Europas tegutsevate eesti koolide õpetajad Luksemburgis.

Foto: Luksemburgi Eesti Kool

Euroopa Eestlaste Koori talvine laululaager Annabergis

Euroopa Eestlaste Koori talvine laululaager toimus Saksamaal 30. jaanuarist kuni 1. veebruarini. Lauljad üle Euroopa kogunesid reede õhtul koorile omaks saanud Annabergi lossi ja oli tore taas kohtuda laulukaslastega, kes on üle aastate headeks sõpradeks saanud.

Pärast õhtusööki alustati proovidega ja lauldi läbi koorile juba tuntud repertuaar. Dirigente oli laululaagris seekord kolm – Silver Lumi Soomest, Elo Tammsalu-Schmitz Saksamaalt ja Lauri Breede Eestist.

Oli rõõm näha Laurit üle pika aja meie keskel ning saada osa tema ainulaadsest dirigeerimise oskusest, mis lausa tõmbab lauljatest kõige parema välja. Esimest korda puudus laululaagrist koori peadirigent Kalev Lindal, kes osales koos paljude muusikutega Eestist ning väikese grupiga Euroopa eestlaste segakoorist Ameerika Ühendriikide Kesk-Lääne ja Ida-ranniku eesti päevadel, mis see kord toimusid Kariibi saarte kruisilaeval.

Tõine laupäev päeva algas juba varakult hääle lahtilaulmisega dirigent Elo juhtimisel. Siis asuti tööle uute laulude õppimisega – Olav Ehala loomingust klassikalise ooperimuusikani. Laulsime esmakordselt itaalia keeles “Orjade koori” Verdi ooperist “Nabucco” ja vana-germaani keeles “Were diu werlt alle min” Carl Orffi

kantaadist “Carmina Burana”. Minule isiklikult läksid aga kõige rohkem südamesse René Eespere kaks jubiilatsiooni “Ave Mater” ja “Ave Pater”, mis kõlasid nii imeilusalt Lauri Breede taktikepi all, et töid lausa pisarad silma.

Loomulikult peab laululaagris aega olema ka aega seltskondlikuks koosviibimiseks. Laupäeva õhtul muusitseeriti ja vesteldi veel palju koos, isegi tantsiti. Lõbus pidu kestis hommikuni välja.

Pühapäeval olid aga agarad kooriliikmed jälle pool kümme platsis, et jätkata proovidega. Kuigi mõnel lauljal (ja isegi dirigendil!) hääle veidi kärgises, võeti eelmisel päeval omandatud laulud veel kord põhjalikult läbi. Ennelõunal anti väikesele kuulajaskonnale mitteametlik kontsert, õpitud repertuaari lõpuks esitati lõppes koori hümniga “Amigos para siempre”. On südantsoojendav ja uhke olla sellise suurepärase koori liige.

Pärastlõunal oli aeg jumalaga jätta. Igaüks läks jälle oma teed – tead-

Euroopa Eestlaste Koori ühthoidev ja sõbralik laulukollektiiv sai seekord laulmist harjutada juba tuttavate Annabergi lossi seinte vahel.

Foto: Katri Hackländer

misega, et mai alguses kohtume jälle koorilaagris Amsterdamis.

Suured tänud kuuluvad dirigentidele ja korraldustiimile eesotsas Anneli Akna ja Mare Rahkemaga. Kuigi koju saabudes olin veidi füüsiliselt

väsinud, tundsin hinges uut jõudu ja energiat. Äsja laululaagris õpitud uue laulu sõnad (“Lauldes” – Pärt Uusberg, tekst Ly Seppel ja Andres Ehin) kostavad mul ikka kõrvus: “Laul kõik muremõtted meelest viib, lauldes ole-

me kõik priimast priid”. Kinnitan, et Euroopa Eestlaste Koori laululaagris see tõesti on nii!

Reet Järvik

Euroopa Eestlaste koori kaua-aegne liige

Ilon Wikland koos näituse avamisel olnud eestlastega. Foto: Harry Liivrand

Ilon Wiklandi esimene suurnäitus Saksamaal

Alates 14. veebruarist on Berliini nimekas laste- ja noorsookirjanduse keskuses LesArt lahti Ilon Wiklandi esimene lasteraamatuaillustratsioonide ülevaatenäitus Saksamaal. Näitus “Über Tisch und Bänke – die einzigartigste Bilderwelt der Ilon Wikland” sündis Berliini Eesti suursaatkonna initsiatiivil ning koostöös LesArti ja Haapsalu Iloni Imedemaaga.

Väljapanekuga tähistatakse rahvusvaheliselt kõige tuntuma eesti rahvusest lastekirjanduse illustreerija 85. juubelit.

Näituse ettevalmistustööd kestsid poolteist aastat ning see on tänava kõige ulatuslikum eesti kunstniku näitus Saksamaal. Väljas on umbes 150 originaalteost: akvarellid, kriidi- ja tušijoonistused, raamatukavandid, sealhulgas II maailmasõja ajal Eestis valminud noore Iloni moejuonistused ja ka autoportree. Näitusekataloogis kirjutavad Wiklandi loomingust saatkonna kul-

tuuriatašee Harry Liivrand, LesArti töötajad Sabine Mähne ja Kathrin Buchmann ning SA Läänemaa Muuseumid esimees Anton Pärn.

Näituse avas suursaadik Kaja Tael, 150 külalise seas oli Rootsi suursaadik, ka parkümmend kohalikku eestlast. Ilon Wikland signeeris terve tunni soovijatele oma raamatuid.

Tartus sündinud, peamiselt Haapsalus üles kasvanud ja 1944. aastal Vene vägede eest Rootsi põgenenud Wikland on kuulsaks saanud rootsi lastekirjaniku Astrid Lindgreni lasteraamatute illustreerijana ning seetõttu on näitusel aukohal pildid raamatutest “Bullerby lapsed”, “Karlsson katuselt”, “Väike Tjorven, Pootsman ja Mooses”, “Mio, mu Mio”, “Vennad Lõvisüdamed”, “Röövlitütar Ronja” jt, millega on üles kasvanud mitu põlvkondi lapsi paljudes riikides.

Näitus kestab Berliinis kuni 30. juunini ja liigub siis edasi Münchenisse ja Greifswaldi. **ER**

“Rambipalavik on alati!”

Kohtumine bariton Lauri Vasaraga Hamburgis

10. jaanuaril kohtusid siinsed eestlased Hamburgi Taani kirikus bariton Lauri Vasaraga.

On laupäev, orkaan möllab, vihma kallab, tuul on nii tugev, et vihm sajab serviti. Deutsche Bahn on paljud sõidud tühistanud, S-Bahn ei sõida mitmel liinil, kuna puud on langenud rööbastele, ummikud linnas, kuna torm on murdnud puid ka sõiduteele... Kõige selle kiuste on Berliinist Hamburgi jõudnud Lauri Vasar, meie oma laulja Hamburgi Staatsoperis. Ta on külmetunud ja nohune, kuid siiski ennast sedavõrd üles putitanud, et kohtumine kohalike eestlastega toimuda saaks.

Kuigi paljud osalemise soovi avaldanud pidid ülalkirjeldatud tingimuste tõttu koju jääma, kujunes õhtu väga hubaseks. Kohaletulijatest oli igaüks midagi head lauale panemiseks kaasa võtnud, taustaks jooksis seinal ooper, kus päevakangelane peaosas, ning mahakeeratud valgus tekitas õdusa meeleolu.

Lauri vabandas kohe alguses, et ta hääle kõlab nohuselt ja veidi teistmoodi kui tavaliselt. Hommikul Berliinis ärgates polnud ta esialgu üldse kindel, kas õhtune kohtumine ikka toimub. Kuid ta oli kohal ja me kõik olime selle eest väga tänulikud. Lauri avaldas kahetsust, et ta alles oma kuuendal Hamburgi-aastal teada sai, et selline tore eesti kogukond siin tegutseb. Ning et just nüüd, pärast sellist avastust hakkab ta ära kolima.

Vestlust juhtis kultuuriajakirjanik Liis Kolle. Õhtu sujus huvitavalt ja ladusalt. Jooksvalt esitasid kohaletunud küsimusi, mis viisid jutuaajamist väga põnevaid radu pidi edasi.

Sai me kuulda, kuidas on kujunenud Lauri karjäär, kuidas näeb välja professionaalse ooperilaulja elu väljaspool lava, kuidas proove tehakse, kuidas end ette valmistada, kuidas toime tulla lavanärviga ning mismoo-

Ooperilaulja Lauri Vasar ja vestlust juhtinud Liis Kolle Hamburgis HEA Seltsi korraldatud üritusel.

Foto: Riina Leminsky

di tunneb end laulja pärast suurt lavaelamust üksi hotellitoa vaikusel. Oli äärmiselt huvitav kohtumine, mis andis ausaid ja põnevaid sissevaateid ooperilaulja ellu laval ja lava taga.

Kindlasti oli enamikule üllatav, et ka pärast nii pikka lavakogemust ja edukaid rolle ei kao rambipalavik kusagile. Kaks nädalat enne esietendust on Lauri enda sõnutsi “kindlasti ungenieBbar”. Ta pabistab hirmsasti ja mõtleb üle, aga niipea, kui on lavale projektorivalgusse astunud, on kogu närveerimine kadunud ja ta naudib oma rolli, on omas elemendis.

Lauri rääkis, kuidas talle meeldib justnimelt ka näitlemise pool. Ta püüab alati kõik emotsioonid vähemalt üks kord läbi tunnetada, sest siis on laval lihtsam. Eriti südamelähedased on talle rollid, mis lähevad hinge – Wolfram “Tannhäuserist” on üks ta lemmikrolle.

Lauri on tõeliselt osav lugude jutustaja ning nauditav vestluspartner. Ta teab täpselt, kuidas kuulajaid ette valmistada, millist miimikat kasuta-

da, kus paus kannab ning kuidas lugu lõpetada.

Küsimusi oleks jätkunud kauemaks, aga iga pidu saab ükskord otsa. Kuna Lauri oli haige, siis lahkus ta kohe, kaheldes, kas ta vahepeal endale kõrget palavikku pole saanud. Teised eestlased jäid veel häädepärrimat sööma-jooma ning omavahel jutustama.

Nädalapäevad hiljem oli Lauril viimane esinemine Wolframi rollis Wagneri “Tannhäuseris” Hamburgi Staatsoperi lauljana. See esinemine oli suisa ärajäämise ääre peal, kuna gripp murdis lauljat armutult. Kuid ta siiski esines ja sai suurepäraselt hakkama. Professionaal igal sammul.

Eesti kogukond Hamburgis on Laurile meeleoluka kohtumise eest väga tänulik ning soovib talle tuult tiibadesse ja kõrget lendu! Okas kurku ja uute kohtumisteni!

Susan Lahealu

PS! Pikem persoonilugu Lauri Vasarast ilmub Liis Kolle sulest ajakirjas Teater. Muusika. Kino.

Elavad filmipildid Baierimaal

Kolmandad Eesti filmipäevad Münchenis 12.–15. märtsil

Eesti filmipäevadeks, mis toimusid kolmandat korda, koguti kimpu parimad ja värskemad kodumaised mängu- ja dokumentaalfilmid.

Baierimaa kinosõbrad said neljal päeval Gasteigi linnaraamatukogu kinosaal (Vortragssaal der Bibliothek) osa eestlaste ajaloo, argipäevast, romantikast, maalilistest looduspiltidest, üheslaulmisest ja -hingamisest.

Sõnade eestlane ja Eesti tähendusvälju aitasid lahti harutada parimad kodumaised mängu- ja dokumentaalfilmid. Lisaks audiovisuaalsele külastajatele olid kunstnikunägemust ja loomejõu allikaid avama režissöörid Ilmar Raag, Hardi Volmer ja Jaan Tootsen.

Piduliku avapäeva õhtusse mahtusid Ilmar Raagi armastusfilm "Kertu" ja diskussioon, kus küsimustele vastas Ilmar Raag, kes rääkis filmi tekkeloost, näitlejate valikust ja sümbollikast. Vaataja võis tunnetada režissööri tugevat isiklikku suhet looga ning saarlasena on Ilmar Raag loo lõimelõngad saanud tõepoolest elust enesest. Jaaniõõ armastusseeni mütoloogilist allhoovust aitas kunstiajaloolase aspektist mõtestada kultuuriatašee Harry Liivrand. Film "Kertu" ei vajanud eriefekte, vaid lõi vaatajat täpsuse, vahetu valu ja aususega. Lavastaja oli tabanud tundeliigutused, seesmiste laavade liikumise ja puhastas ka vaataja hinge. Filmist saadud mõtteid vahetati muusikarütme ja veini nautides keskööni.

Festivali teiseks päevaks jagus dokumentaalkaadreid linna betoonhallist elukeskkonnast, liuglevast ja graatsilisest kajakalennust, autotule-

dest ja filosoferivatest jalgratturitest. Mõtisklusi koduteele pakkus Eesti tuntuima videokunstniku Jaan Toomiku debüüt "Maastik mitme kuuga", mis autori sõnul käsitleb universaalseid teemasid, kuid vaatajale jäi otustada, kuidas katkestusi, pöörded ja sürealseid ootamatusi sobitada enda mõtte- ja kujutlustemaailmaga.

Dokumentalist Jaan Tootsen, kes on väga paljudele eestlastele tuntud Vikerraadio saate "Õülikool" vedajana, uurib linnaruumi ja ellujäämise võimalikkust urbaniseerunud keskkonnas. Vestlusringis, mida modereeris Matthias Makowski Ateena Goethe Instituudist, rõhutas Jaan Tootsen taas kodanikualgatuse olulisust, võrdles liikumise "Tour d'ÖÖ" jalgrattaaktiviste surfajatega Müncheni Eisbachi vahutavates voogudes ning rõhutas filmis kõlanud semiootikust velosoofti Valdur Mikita ideed: "Kui Tiibeti mungad oleksid jalgratta leiutanud, oleks jalgrattast saanud meditatsioonivahend."

Filmifestivali kolmas päev algas lastefilmiga "Ruudi". Elava kujutlusvõimega külapoiss Ruudi Saaremaalt tõi Münchenisse kaasa enda seiklused isa otsimisel, et pääseda ihaldatud viikingilaevale. Kindlasti sai nii mõnigi laps filmist innustust ettevõtlikkuseks.

Õhtusele kinolinale projitseeritud lood jutustasid ajaloo, mälust ja armastusest, mis jääb värseks, siiraks ja puhtaks tundmuseks, olenemata reaalsuse peegeldustest.

Filmi "Risttuules" noore režissööri Martti Helde julgus eksperimenteerida, tardunud stoppkadrid Erna Tamme kirjalad põhinevas ajaloolis-

Karin Ladva-Zoller ja Karin Kitsing Müncheni filmipäevi avamas. Korraldajate hulka kuulusid veel Margit Urbel ja Sabine Hahn. Foto: Piret Suidt

on eesti filmikunsti uudne vorm, kuid vaatajale mõjuv.

Filmipäeva pakkis kokku nooruslikult värsked ja kirsitubakalõhnaline Katrin ja Andres Maimiku koostöö. Romantilise ja noorusliku loo "Kirsitubakas" filmivõteteks valitud Põlvamaa rabamaastikud sookailude uimastava lõhnaga, valgete õodega ja suitsusaunaga mõjusid ehedalt. Jah, tõesti, laupäev koos saunaga, on eestlase rituaalne kultuurikoodeks.

Päevad heade filmidega möödusid kiirelt. Pühapäeva päeva sobitus meie tüvitekst – laulupidu, mis on eestlastele sügavalt tähenduslik üheshingamine. Parafraaserides dirigent Aarne Saluveeri, on "laulupidu kõrgeim võim riigis". Kooslaulmine ühendab ja piiritu emotsioon valdab nii lauljaid kui ka kuulajaid.

Ehtsat laulurõõmu tajus vaataja ka noore dokumentalisti Liis Nimiiku jutustuses elurõõmsatest ja muusikalembestest Saaremaa laulumees- test, kes on pühendunud oma hobile – laulmisele.

"Seto saadiku" ehk Valli Verevmägi asjaajamised suguvõsa kokkutuleku korraldamisel rullisid lahti telefonikõnesid, busi- ja rongisõite, rahvaluule arhiivilinte, lauluharjutusi, pillimänge, setude napsi hansa mekkimist ja elavat seto murret. Lõpetuseks koorub igavene teadmine: kõik kaob, kuid laulud jäävad.

Filmipäevad sidus tervikuks ajalugu lahti keriv ja kokku lükkiv Hardi Volmeri "Elavad pildid", milles elupildid lendlesid siia-sinna ajaloo tõmbetuultes, mis hüpitats inimsaatusi Tallinna vanalinna väarikas päevi

näinud hoones. Filmi autor oli tore-dasti Müncheni kinoliste ees ja vastas huviliste küsimistele. Publik sai teada, et ajalugu ongi rahva mälu, mis hoiab rahvusi elus. Film ei linastunud Saksamaal esmakordselt, vaid on käinud ka väikesel Würzburgi festivalil.

Filmipäevade meenutuses vilksatas mitu korda Saaremaa, nii kukkus sel aastal välja, et inspiratsioon tuleb filmiloojatele meretuultest ja kannab soolase tuulega pühitsetud filmid Kesk-Euroopani.

Ühe väikesse mereäärse maala-pi rahvakilluna teame, kui keeruline on end nähtavaks ja kuuldavaks teha, kuid loodame, et Eesti film on paari aasta pärast taas Müncheni kinoekraanil. *In spe.*

Margit Urbel, Kaja Ziegler

Eduard Vilde – esimene Eesti saadik Berliinis

4. märtsil möödus 150 aastat tuntud kirjaniku Eduard Vilde sündinist, kes on seotud ka Eesti välisministeeriumi ajaloo, olles esimene Eesti saadik Berliinis.

Pärast välisdelegatsiooni liikme Mihkel Martna loobumist saadikukohast Berliinis, anti 1919. aasta augustis välisministeeriumile valitsuse poolt vabad käed saadiku leidmiseks Saksamaale. Valiti Eduard Vilde, kes oli pikemalt Saksamaal elanud ja töötanud, kel oli hea saksa keele oskus ja tutvusi Saksa pahempoolsete seas.

Vilde oli juhtinud jaanuarist 1919 Eesti informatsiooni bürood Kopenhaagenis, olles Ajakirjanduse Büroo "Estur" esindaja Skandinaavias, Saksamaal ja Ungaris. Kui "Estur" allutati välisministeeriumile, sai temast ühtlasi riigi ametlik esindaja. Vahe-märkusena olgu öeldud, et Kopenhaagenis kirjutas Vilde oma kuulsateose "Pisuhänd".

Vilde saabus Berliini detsembris 1919, kaasas välisministeeriumi poliitilise osakonna juhataja Hermann Hellati allkirju kandvad volikirjad ja Saksamaa tunnustas teda kui välisministri esindajat Välisasjade Riigiministri juures. Tema esmasteks ülesanneteks olid saatkonna meeskonna komplekteerimine ja saatkonnahoone ostmise. Kuna Eesti valitsusel vajalikku summat maja ostmiseks ei olnud, siis ostis selle oma nimele Vol-demar Puhk, kes oli saatkonnas kindral-konsul. Ka Londoni saatkonna maja oli ostetud vendadest ärimeeste Puhkide rahaga.

Eduard Vilde oli sõltumatu loomusega, aga samasugused olid ka tema kaastöötajad Berliinis ja nii käis tal nende ühendamine tegusalt töötavaks

Välisministeeriumi esindajad Heini Vilbiks ja Jüri Trei süütasid diplomaadi ja kirjaniku Eduard Vilde haua Metsakalmistul tema 150. sünniaastapäevale mälestusküünlad.

Foto: välisministeerium

kollektiiviks üle jõu. Tekkisid saatkonnasisesed konfliktid ja ka peamajaga ei olnud Vildel kõige paremad suhted. Saanud teada, et teda kavatsetakse ümber paigutada Kaunasesse, palus ta end ametist vabastada, kui tema senise tegevusega rahul ei ole. Ametnikutöö kõrvalt ei jäänud Vildel paraku aega tegeleda ilukirjandusliku loominguga ja see ruineeris kirjaniku väga. Septembris 1920 teatati Vildele, et ta saadaks välisministeeriumisse ametist lahkumise avalduse.

Lisaks saatkonna asutamisele oli Eduard Vilde peamiseks ülesandeks Eesti *de jure* tunnustuse taotlemine Saksamaalt ja tema tegevuspiirkonda kuulunud Šveitsilt, Austrialt, Tšehhoslovakkialt ja Ungarilt. Tal tuli kogeda Saksa pahempoolsete ja Vene valgete vaenulikkust ning kogu Euroopas levinud skepsist ja ebalust

Eesti iseseisvuse suhtes. Keegi ei uskunud tol ajal tõsiselt äärikeriide jäädavusse, arvati, et küll uuesti tõusev Suur-Venemaa need alla neelab.

Eesti tunnustamise saavutamiseks alustas Vilde 1920. a septembris teekonda läbi riikide, mida Berliini saatkond kattis, sõites kõigepealt Berni. Šveitsi välisasjade departemangus selgitati talle, et Eesti *de jure* tunnustamisest ei tule midagi välja seni, kui liitlastriigid selleks algust pole teinud, läbirääkimiste alusena peeti võimalikuks ainult *de facto* tunnustamist.

Pärast pikka ooteaega, teatati, et kokkulepped *de facto* tunnustamise osas kavatsetakse sõlmida ka Läti ja Leeduga ning tuleks ära oodata ühine kokkulepe kõigi Balti riikidega, mis olevat väljatöötamisel.

Bernist läks Vilde Viini ja ka seal hakkasid asjad venima, sest samal

ajal toimusid Austrias valimised. Pärast mitmeid kohtumisi teatati talle lõpuks, et kui kumbki pool on oma ametlikud esindajad ametisse pannud, siis ongi *de facto* vahetõttu seadud ja dokumentaalset kinnitust ei olegi vaja. Et mitte aega kaotada, andis ta vastavad märgukirjad üle Viinis asuvatele Tšehhoslovakkia ja Ungari saadikutele, kuid ka sealt ei tulnud positiivset vastust.

Nüüd ei olnud Vildel enam põhjust oma teekonda jätkata ning ka tema volitused Eesti esindajana hakkasid lõppema. Välisministrile novembris 1920 saadetud aruandes kirjutab ta: "Ma seisn nüüd juba küsimuse ees: kas on meie riigi enesest lugupidamise seisukohast soovitatav, veel kaugemini uste pihta koputada, mis lahti ei tahtnud minna, kas on Eesti vabariigi riiklusele alusele sündinud, et tema volinik poliitilist *commis voyageur*'i (kaubareisija) mängib, pealegi kolmanda järgu riikide juures? Ja ma jõudsin eitava otsusele."*

Eduard Vilde andis Viinis Ungari ja Tšehhoslovakkia saatkonnale üle lahkumisnoodid ja reisis 1. novembril tagasi Berliini, kus 5. novembril lõppes tema saadikuks olemise aeg. Hüvastijätuviisiit Saksa välisministri juurde toimus 4. detsembril.

Eduard Vilde suri 26. detsembril 1933 oma kodus südameinfarkti ja ta maeti Tallinna Metsakalmistule, tema haud oli kalmistul üldse kõige esimene.

Heini Vilbiks

* *Tsitaat on võetud Vilde kirjust välisministrile 18. november 1920. Aruanne teekonnast Eesti Vabariigi tunnustamise pärast. ERA.957.11.241. Ilmunud aja-kirjas Looming, 1992 september, nr. 9.*

4. märtsil möödus Eesti 20. sajandi ühe mõjukama ja menukama kirjaniku Eduard Vilde sündinist 150 aastat.

Vilde on eesti kirjanduse esimene krimi-, nalja-, reisi- ja romaanikirjanik, esimesi oma aja juhtivaid kirjanduse- ja teatrikriitiku, samuti on ta meie esimene tõeline eurooplane ning paradoksaalselt ka esimene ja enim nõukogudeajal ümberhinnatud klassik.

Juubeliaastal pakub Eduard Vilde muuseum võimalust taasavastada ja mõtestada Vilde olulisust.

Lisainformatsiooni saab www.linnamuuseum.ee/vilde

Eesti Pank lasi Vilde auks välja hõbedase meenemündi, Eesti Post aga margi ja ümbriku.

Pilk ette

● **26.04.2015 – Hamburgi Eesti Rahvuskondis**
Seltskondlik koosviibimine Nikolai kiriku koguduse ruumides algusega kell 15.00
Abteistr. 39, Hamburg
info: Gina Bauer
e-post: HSGmbH@t-online.de

● **25. – 29.05.2015 – Bonn/ Haus Annaberg**
55+ Kultuuripäevad 2015
Koht: Haus Annaberg, Annaberger Str. 400
Info: Maie Kisis-Vainumäe
e-post: Maie.kisis@t-online.de
tel: 0221 834 703

● **Ewert and The Two Dragonsi kontsertreis**
19.04. – München, Muffatwerk-Ampere, kell 20.30
20.04. – Frankfurt, Das Bett, kell 20.30
21.04. – Berliin, Lido
23.04. – Köln, Gebäude 9, kell 20.30
26.04. – Erlangen, E-Werk, kell 20.00

● **23.04. – Karlsruhe**
Litauen, Lettland, Estland – die "Baltischen Tigerstaaten"
Karin Horni ettekanne kolmest Balti riigist algusega kell 17.00
Koht: VHS Karlsruhe, Kaiserallee 12e, Hofgebäude, Raum Bernays-Saal

● **kuni 30.06.2015 – Berliin**
Ilon Wiklandi näitus
LesArt, Weinmeierstr. 5, 10178 Berliin

● **19.05.2015 – Berliin**
Sel aastal 80aastaseks saava Arvo Pärdi teoseid esitavad Eesti Filharmoonia Kammerkoor ja Tallinna Kammerorkester Tõnu Kaljuste juhatusel.
Kontserti patroon on Eesti Vabariigi president Toomas Hendrik Ilves, kes nagu ka Arvo Pärt publiku hulgas viibib.
Koht: Konzerthaus Berlin, Großer Saal

14. märtsist jätkuvad Estonian Airi lennud Tallinna ja Berliini vahel. Lennud toimuvad kolm korda nädalas esmaspäeviti, kolmapäeviti ja laupäeviti. Lennuliin jääb avatuks 24. oktoobrini 2015. Lisaks toimuvad Estonian Airi hooajalised lennud Tallinna ja Müncheni vahel. Lennud Münchenisse väljuvad esmaspäeviti, neljapäeviti ja laupäeviti. Lennuliin jääb avatuks kuni 24. oktoobrini 2015.

Sõnavõistluse parimad selgunud
Tänavuse sõnavõistluse võitjaks tunnistati sõna "nuhvel", mis asendab sõna phablet (ka tahveltelefon). Auhinna vääriliseks tunnistati ka sõnad kõnejuht (moderaator), kolmekogu (kolmepoolsed läbirääkimised), nõha (köha ja nohu), sujundama (ingl k stramline), aasristmik (mitmetasandiline ristmik), huvipool (ingl k stakeholder), nutistu (asjade inetnet). Head kasutamist!

Eesti Raja toimetuse tänavu lahkeid annetajaid

Anatol Schmidt ja Krista Bohn
Maia Stellmach-Inari

Suur tänu!

Juubilarid!

Päikese valgust eneses kannan,
soojust teistele edasi annan.
Lillede ilust naeratust võtan,
rõõmsalt elus edasi tõtan!

Märts
Anne Kippar
Melitta Lesko
Ines Meyer
Raimond Hiimäe
Elmar Pulk

Palju õnne sünnipäevaks!

Eesti Ühiskond Saksamaal
Liitvabariigis ja Eesti Rada

EESTI RADA 70 – EÜSLi sügispidu-simman

Aeg: laupäev, 26. septembril 2015
algusega kell 17.00
Koht: Kulturbunker Köln e.V.
(www.kulturbunker-muelheim.de)
Berliner Str. 20, 51063 Köln (Mülheim)

Pääse:
tasudes kuni 15.07.2015 25 eurot
hind kohapeal 35 eurot
lapsed alates 12 a ja üliõpilased 15 eurot

Hind sisaldab õhtusööki Rootsi lauas,
joogid tuleb eraldi osta.

Programm:
Ettekanne Eest Raja tekkeloost ja arengust
Fotonäitus
Hamburgi rahvatantsurühm Pääsuke
Ühislaulmine
Tombola ja veel palju muud
Tantsuks mängib ansambel KUKERPILLID

Kel huvi ja lusti laval esineda,
palun teatada maie.kisis@t-online.de
Abistame soodsate õõbimiskohtade leidmisel.
Küllaldase huviliste arvu juures organiseerime
linnaekskursiooni.

Põhjalik ülevaade Eesti riigipeadest

Tallinnas Okupatsioonide muuseumis sai märtsi keskpaigani vaadata Eesti Muinsuskaitse Seltsi koostatud näitust Eesti riigipeadest. Näitust on võimalik tellida Eesti Muinsuskaitse Seltsi kaudu ka välisriikidesse.

Täna on meil riigipäid kokku olnud 18, kuid nad ei ole kõik kandnud tiitlit "president", vaid kas Ministrite Nõukogu esimees, peaminister, riigivanem, peaminister riigivanema ülesannetes või riigihoidja.

Esimeseks presidendiks valiti riigikogu poolt 24. aprillil 1938 Konstantin Päts. Kõige lühemat aega

oli riigipea ehk riigivanem Ado Birk – 3 päeva, – mille jooksul ta ei suutnud valitsust moodustada. Kõige pikemat aega oli riigipeaks Eesti Vabariigi valitsuse eksilise peaminister vabariigi presidendi ülesannetes Tõnis Kint – 19 aastat, 2 kuud ja 9 päeva. Konstantin Päts on riigitiitri juures olnud aja poolest alles kolmandal kohal Aleksander Warma järel, kes oli samuti valitsuse eksilise peaminister vabariigi presidendi ülesannetes. Riigipeadest 5 olid sunnitud tegutsema pagulastena väljaspool kodumaad, 4 hukati nõukogude okupatsioonivõimude poolt, 5 suri vangistuses ja 1 sooritas enne vahistamist enesetapu.

Seega kümnest ennesõjaaegsest riigipeast pääses nõukogude okupatsioonivõimude küüsis eluga vaid üks. Täna ei ole täpselt teada Jaan Tõnissoni ja Jaan Teemanti saatust pärast arreteerimist ning 8 hukatud või vangilaagris surnud riigipea matmisikoht on teadmata. Kodumaale on ümber maetud 5 vööril surnud riigipead.

Iga riigipea kohta on näitusel välja pandud elusuurune figuur, mille esiküljel on portreefoto, samuti fotod tema elust ja tegevusest. Figuri teisel küljel on elulugu eesti ja inglise keeles. **Peep Pillak**

EstDocs avas VII lühifilmide konkursi

16.–20. oktoobril 2015 Toronto toimuv dokumentaalfilmide festival EstDocs on avanud järjekordse lühidokumentaalfilmide konkursi. Filmitegijatel on filmide saatmiseks aega kuni 23. septembrini.

"Huvi EstDocsi lühifilmide võistluse vastu kasvab iga aastaga. Eelmisel aastal lisandus just noori filmitegijaid," ütles lühifilmide konkursi juhataja Tauno Mölder. Filme saadetakse meile üle maailma, filmitegija ei pea olema seotud Eestiga, oodatud on nii professionaalide kui ka amatööride tööd, lihas ta.

Konkursile oodatakse kuni 7minutilise dokumentaalfilme ja dokudraamasid. Filmidel peab olema mingi seos Eestiga või eestlastega. Registreerimisvorm koos juhendiga on saadaval konkursi veebilehel www.EstDocs.com.

Festivali eesmärk on filmide ja arutelude kaudu pakkuda Kanada publikule teavet Eesti ajaloost, poliitikast, kultuurist ja muudest Eestiga seotud teemadest. **ER**

Uus eesti mängufilm "1944"

Elmo Nüganeni mängufilm käsitleb 1944. aasta otsustavaid sõjasündmusi Eestis. Filmi stsenaarist on Leo Kunnas.

Tegevus algab alates Sinimägede lahingutest juulis kuni Sõrve sääre langemiseni Punaarmee käte novembri lõpus. Sõda näidatakse

mõlema osapoole, nii Saksa armees kui ka Punaväes sõdivate eestlaste silme läbi. Valikuid tuleb langetada mitte ainult sõduritel, vaid ka nende lähedastel. Teine maailmasõda oli eestlastele ka vennatapsõda. Süütud tunnevad ennast süüdi, suured süüdlased ei tunne midagi.

Filmi vaatamas käinud president Toomas Hendrik Ilvesele meenus kujundlik ütlemine, et sõda ei ole mundrite kaubamaja – lahingute edasi-tagasi rullumise alla jäänud väikerahva mehed ei saa igakord ise valida, millises mundris ja kelle poolt või kelle vastu sõtta minna.

Täpsustusi, kommentaare, ettepanekuid, kaastöid, kuulutusi ja teateid ootame aadressile EestiRada@yahoo.de

Tähtaeg: iga paaritu kuu 10. kuupäevaks. Kaastööde pikkus kuni 2 lehekülge.

Viimane veerg

● Eesti ja Gruusia koostöös valminud mängufilm "Mandariinid" jäi Oscarita, parima võõrkeelse mängufilmi kuldmehekese võitis Poola mängufilm "Ida". "Mandariinide" produtsent Ivo Felt ütles pärast Oscarigaalalt naasmist "Terevisioonile", et "Mandariinide" edu on pannud tõsiselt uute filmide peale mõtlema. "Me oleme saanud Ameerikas kinolevi ja see on päris suur asi," ütles Felt.

● Palamuse rahvas otsustas tänavuse Oskar Lutsu huumoripremia anda vabakutselisele stsenaaristile ja tõlkijale Villu Kangurile, kes on lisaks põhitööle andnud rahvapärismuuseumi ka hulga lustakaid laulutekste. Muu hulgas on ta loonud tekstid Justamendi lauludele "Ilm on hukas" ja "Tamula vanake", Ultima Thule "Liivimaa pastoraalile" ning Tõnis Mägi esitatud lauludele "Palve" ja "Püha Elmo tuled". Preemiat antakse välja 27. korda.

● Tänavuseks Euroopa aasta puuks valiti Saaremaal keset Orissaare jalgpallistaadionit kasvav tamm. Eesti puu sai esikoha ligi 60 000 häälega. Teiseks jäi Ungari Tata idaplaatan, mis kogus pea 6000 häält vähem, ja kolmandaks Hispaania Remolinari põetud pappel ligi 14 000 häälega. Eesti võidutamise puhul toodi esile tema erilist asukohta. Nimelt asub Euroopa aasta puu, Orissaare kasvav 150aastane tamm alates 1951. aastast Saaremaal keset jalgpalliväljakut.

● Jaan Krossi sihtasutuse poolt igal aastal väljaantava Jaan Krossi kirjandusauhinna tänavune laureaat on Ants Hein. Selle tunnustuse pälvis ta 2013. aastal ilmunud teose "Õisu" eest, mis räägib Viljandimaal asuva Õisu mõisa ajaloost ja arhitektuurist.

● Välismaal elavate eestlaste hoia-kuid uurinud Tartu ülikooli Euroopa kolledži Euroopa Liidu magistriõppes tudeeriv Illimar Lepik von Wirén tões, et pikemalt võõrsil elanud eestlased näevad Eestit palju positiivsemana kui palju kodueestlased. "Suurbritannias küsitakse sinult endiselt faksinumbrit või soovitakse maksta tšekiga, mille peale eestlased pöörivad silmi. Eesti on suutnud väga kiire interneti ja muude tehnoloogiliste lahendustega elu palju lihtsamaks teha, nii et see on saanud tugevaks harjumuseks. Aga sa ei mõista seda sageli enne, kui seda võimalust pole," tões Lepik von Wirén.

● Eesti saadab tänavusele Eurovisiooni lauluvõistlusele Stig Rästa ja Elina Borni lauluga "Goodbye to yesterday". Laul, mida maikuu Viinis toimival poolfinaalis esitatakse, valiti välja konkursil Eesti Laul 2015 ja see kogus lõpphääletusel lausa 79 protsenti häälest.

● Juba kaheksandat korda korraldas Vikerraadio, Eesti Emakeeleõpetajate Selts ja haridusministeerium emakeelepäeval, 14. märtsil e-etteütlust. Tänavu oli e-etteütluste võistlusel uus kategooria välismaal elavatele eestlastele. Kokku kirjutas tänavu e-etteütlust 4225 inimest, kellest vigadeta vastuse saatis ära üksnes viis inimest.

● Eestlanna Pilkku Aasmast sai sel kuul Microsoft Devices Groupi operatsioonide juht. See tähendab, et ta on tegevjuht Stephen Elopi parem käsi, vahendas Ärileht.

● 11. märtsil suri 85aastasena raske haiguse tagajärjel armastatud näitleja ja lavastaja Vanalinnastuudio ja Vana Baskini Teatri looja ning kunstiline juht Eino Baskin.